

Esiint. kato 58/12.3.1986

M

SUOMUSSALMI HUUTOHIETA

121

Esihistoriallisen asuin-
paikan koekaivaus
Helena Taskinen 1985

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
KOEKAIVAUSPAIKAN ESITTELY	1
OTE PERUSKARTASTA	2
ALUEEN TOPOGRAFIA	3
ALUEEN KOEKAIVAUS	3
YHTEENVETO	4
LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ NEGATIIVEISTA	5
LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ DIAPOSITIIVEISTA	5
KOEKUOPPIEN VAAITUSLUKULUETTELO	6-9
VALOKUVIA	10
YLEISKARTTA 1:1000 A3	11
VAAITUSKARTTA 1:1000 A3	12
KOPIO YLEISKARTASTA	13
FOSFAATTIKARTTA	14

LIITE: Fosforianalyysi

SUOMUSSALMI HUUTOHIETA

esihistoriallisen asuinpaikan koekaivaus 1985

Kunta: Suomussalmi

Kylä: Kirkonkylä Ämmänsaari

Tila: Oilola RN:o 26:47

Maanomistaja 1985: Oilolan perikunta

Asiainhoitaja Teodor Rinne

Osuuspankki

89600 ÄMMÄNSAARI

Sijainti: Peruskartta 4422 07 ÄMMÄNSAARI (1973)

koordinaatit: x = 7199 48

y = 448 36

z = n. 199

Kertomukseen liittyvät löydöt: KM 23055:1-119, nro 119 fosfaattinäytteitä
(Diar. 26.11.1985)

Suomussalmen Huutohiedalta aikaisemmin tulleet löydöt: KM 20364:1-13, KM 20852

Aikaisemmat tutkimukset: M. Huurre, 1978, tarkastus (KM 20364)

M. Huurre, 1981, tarkastus (KM 20852)

Asuinpaikka on mainittu Suomussalmen muinaisjäännösluettelossa numerolla 121.

Kertomukseen liittyvät kartat: peruskarttaote A4 s. 2

yleiskartta 1:1000 A3 s. 11

(yleiskartta liittyy Oilolan koekaivauksen yleiskarttaan 1985)

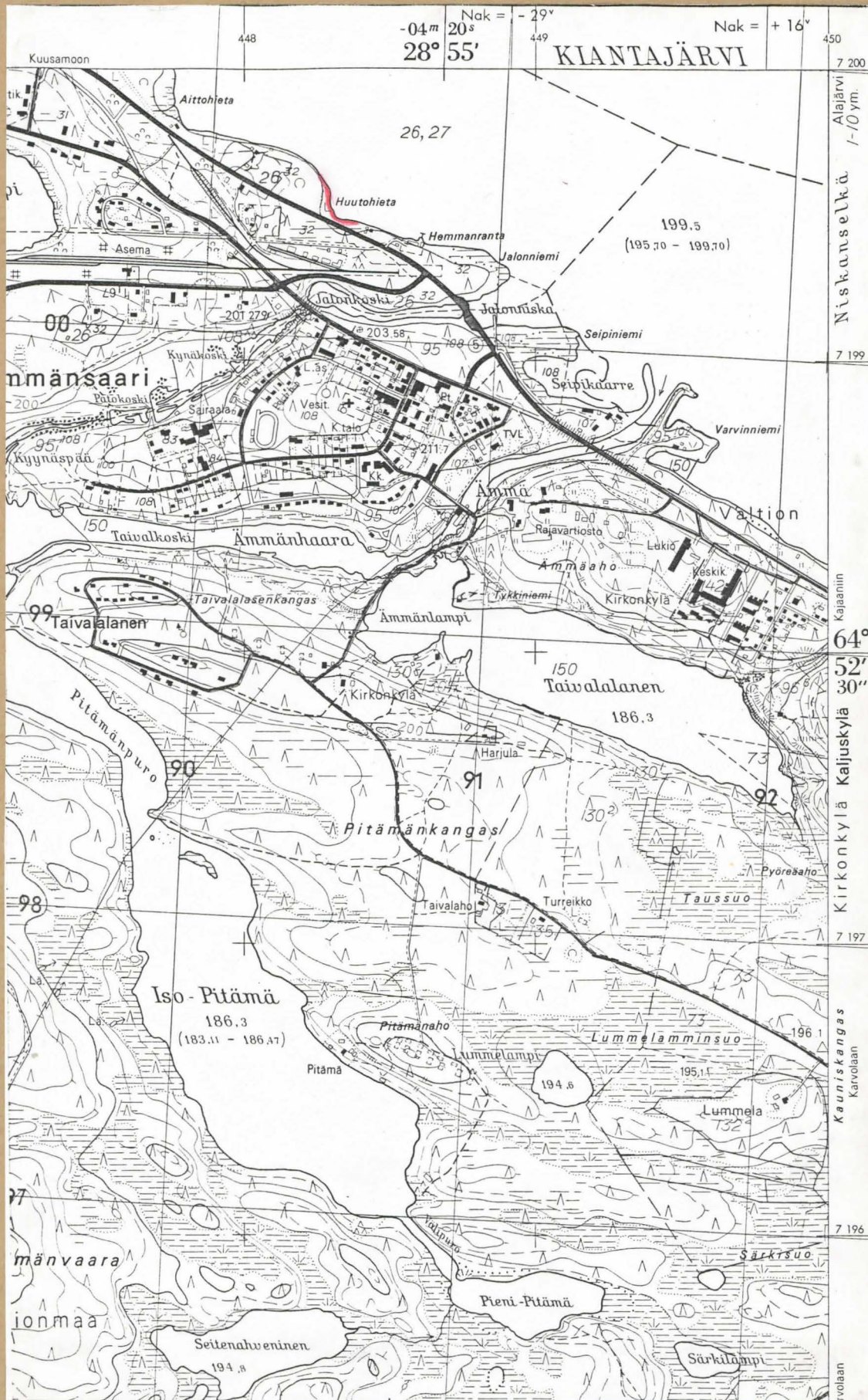
vaaituskartta 1:1000 A3 s. 12

Kertomukseen liittyvät negatiivit: ff. 63552-55, joista kuvat ovat sivulla 10.

SUOMUSSALMI HUUTOHIETA

Ote peruskartasta 1:20 000 4422 07 ÄMMÄNSAARI (1973)

- esihistoriallinen asuinpaikka-alue merkitty punaisella

Suomussalmen Huutohiedan esihistoriallinen asuinpaikka oli yksi tutkimuskohde Suomussalmen Kiantajärven esihistoriallisten asuinpaikkakohteiden koekaivausohjelmassa 20.5.-15.7.1985. Koekaivauksen tarkoituksena Huutohiedan alueella oli selvittää asuinpaikka-alueen laajuus ja kuinka kiireellisiä mahdolliset lisätutkimukset asuinpaikalla olisivat.

Huutohiedan asuinpaikalta on aiemmin löydetty irtolöytöinä rautainen putkikirves, kiviesineitä ja kvartsia.

ALUEEN TOPOGRAFIA

Huutohieta sijaitsee Kiantajärven etelärannalla, pienen lahdelman rannalla. Alue on sekametsää kasvavaa hiekkaperäistä maata, joka noin 30-40 m rannasta muuttuu kosteahkoksi.

ALUEEN KOEKAIVAUS

Huutohiedan alueelle paalutettiin koekuoppalinja 4-10 m välein pitkin rantakaistaletta sekä näiden paalujen kohdalle 4-6 m välein koekuoppalinjat rannasta pois päin (ks. koekuoppien sijaintia yleiskartasta s. 11). Kaivettujen koekuoppien koko oli 1 x 1 m, tai tarvittaessa niihin tehtiin laajennuksia. Osa koekuopista kaivettiin vain tasoon 1 (10 cm), jotta mahdollisten lisätutkimusten aikaan kaivaustasot olisivat mahdollisimman sekoittumattomia. Muut koekuopat kaivettiin puhtaaseen, löydöttömään maahan asti, vähintään kuitenkin 50 cm syvyyteen asti. Koekuopat kaivettiin 10 cm tasoissa lapiolla.

Asuinpaikka-alue on noin 300 m pitkällä ja noin 30-40 m leveällä rantakaistaleella. Kulttuurikerros asuinpaikalla oli ohut ja heikosti värjäätynyt. Useimmiten kulttuurikerroksen paksuus oli noin 10 cm. (ks. karttaa s. 13, johon on viivoitettu alue, jolla havaittu kulttuurimaata. Karttaa tarkasteltaessa on huomioitava, että osa kuopista on kaivettu vain tasoon 1 ja osan kaivaminen on jouduttu jättämään kesken pohjaveden korkeuden takia).

Koekaivauksessa tuli esille 1392 kpl kvartsi-iskoksia tai -kappaleita, 9 kvartsi-kaavinta (lisäksi kaksi kaavinta irtolöytöinä), 1 pii-iskos, 1 kvartsiitti-iskos, 24 kpl rautakuonapaloja ja 28 vuolukivikappaletta.

Koekaivauksessa käytettiin Huutohiedan asuinpaikan kohdalla kiintopisteitä 11, 12, 13 ja 14. Kiintopisteiden absoluuttiset korkeudet puuttuvat, koska

korkeuskiintopisteeksi arvellun pisteen nro 493 absoluuttista korkeutta ei ole onnistuttu saamaan selville.

Koekuopista vaaittiin pinta- ja pohjakorkeudet. Lisäksi vaaittiin pohjaveden pinnankorkeus, jos koekuoppaan oli noussut vesi (ks. vaaituskarttaa s. 12 ja siihen liittyviä koekuoppien vaaitusluetteloita s. 7-9).

Huutohiedan alueelta on otettu koekuopista fosfaattinäytteet (ks. KM 23055:66 ja fosfaattikarttaa s. 14).

YHTEENVETO

Esihistoriallista asuinpaikka-alueita on Huutohiedan alueella noin 300 m pitkällä ja 30-40 m leveällä rantakaistaleella. Kulttuurikerros tällä alueella on ohut ja heikosti värjäätynyt. Kulttuurikerroksen paksuus keskimäärin on noin 10 cm.

Koekaivausten tulosten perusteella Huutohiedan asuinpaikkaa voidaan pitää runsaslöytöisenä. Asuinpaikalta koekaivauksessa ja irtolöytöinä tulleiden löytöjen perusteella asuinpaikka ajoittuu kivikautiseksi ja varhaismetallikautiseksi (?).

Muinaisjäännösluokituksessa alue kuuluu luokkaan II.

Helsingissä 7. tammikuuta 1986

Helena Taskinen

LUETTELO KERTOMUKSEEN KUULUVISTA NEGATIIVEISTA:

63552-63555 Suomussalmi Huutohietä. Maisemakuva (panoraamakuva) Huutohietän esihistoriallisesta asuinpaikasta. Kuvattu kaakosta.

KOEKUOPPIEN VAAITUSLUKULUETTELO

155 (koekuopan pintavaaitusluku)

179 (koekuopan pohjavaaitusluku)

167 (pvk) (pohjaveden korkeuden vaaitusluku)

koekuoppa 1:	$\frac{155}{179}$ kp 10, kone 080	koekuoppa 20:	$\frac{153}{204}$ kp 12, kone 174
	167 (pvk)		
2:	$\frac{148}{206}$ - " -	21:	$\frac{181}{233}$ kp 12, kone 185
	171 (pvk)		
3:	$\frac{058}{105}$ - " -	22:	$\frac{149}{193}$ - " -
4:	$\frac{140}{208}$ - " -	23:	puuttuu
	188 (pvk)		
5:	$\frac{069}{144}$ - " -	24:	$\frac{121}{171}$ - " -
6:	$\frac{158}{208}$ - " -	25:	$\frac{132}{167}$ - " -
	198 (pvk)		
7:	$\frac{181}{189}$ - " -	26:	$\frac{149}{198}$ - " -
	159 (pvk)		
8:	$\frac{165}{208}$ kp 11, kone 166	27:	$\frac{173}{219}$ - " -
	201 (pvk)		
9:	$\frac{126}{165}$ - " -	28:	$\frac{173}{222}$ - " -
	153 (pvk)		
10:	$\frac{147}{205}$ - " -	29:	$\frac{158}{205}$ - " -
11:	$\frac{097}{132}$ - " -	30:	$\frac{155}{164}$ - " -
12:	$\frac{132}{182}$ - " -	31:	$\frac{158}{195}$ - " -
13:	$\frac{112}{170}$ - " -	32:	$\frac{109}{148}$ kp 13, kone 104
14:	$\frac{131}{175}$ - " -	33:	$\frac{136}{181}$ kp 12, kone 185
15:	$\frac{144}{192}$ - " -	34:	$\frac{146}{185}$ - " -
16:	puuttuu	35:	$\frac{155}{196}$ - " -
17:	puuttuu	36:	$\frac{168}{225}$ - " -
			223 (pvk)
18:	$\frac{143}{183}$ kp 12, kone 174	37:	$\frac{166}{197}$ - " -
19:	$\frac{158}{243}$ - " -	38:	$\frac{181}{234}$ - " -
	230 (pvk)		

Koekuoppa 39:	$\frac{180}{219}$	kp 12, kone 185	Koekuoppa 56:	$\frac{159}{169}$	kp 13, kone 104
40:	$\frac{180}{228}$	- " -	57:	$\frac{161}{171}$	- " -
	220	(pvk)			
41:	$\frac{160}{202}$	- " -	58:	$\frac{144}{202}$	- " -
				188	(pvk)
42:	$\frac{141}{192}$	- " -	59:	$\frac{125}{159}$	- " -
43:	$\frac{138}{193}$	- " -	60:	$\frac{139}{180}$	- " -
				169	(pvk)
44:	$\frac{193}{256}$	- " -	61:	$\frac{147}{163}$	- " -
	240	(pvk)			
45:	$\frac{184}{237}$	- " -	62:	$\frac{136}{187}$	- " -
	237	(pvk)		177	(pvk)
46:	$\frac{165}{225}$	kp 13, kone 104	63:	$\frac{155}{203}$	- " -
	207	(pvk)		192	(pvk)
47:	$\frac{194}{238}$	kp 12, kone 185	64:	$\frac{158}{172}$	- " -
	238	(pvk)			
48:	$\frac{195}{222}$	- " -	65:	$\frac{144}{201}$	- " -
49:	$\frac{147}{188}$	kp 13, kone 104	66:	$\frac{153}{199}$	- " -
	181	(pvk)			
50:	$\frac{136}{182}$	- " -	67:	$\frac{157}{200}$	- " -
	174	(pvk)			
51:	$\frac{167}{221}$	- " -	68:	$\frac{141}{197}$	- " -
	207	(pvk)			
52:	$\frac{165}{221}$	- " -	69:	$\frac{152}{169}$	- " -
	206	(pvk)			
53:	$\frac{159}{218}$	- " -	70:	$\frac{150}{175}$	- " -
	202	(pvk)			
54:	$\frac{140}{209}$	- " -	71:	$\frac{145}{203}$	- " -
	205	(pvk)			
55:	$\frac{156}{202}$	- " -	72:	$\frac{147}{191}$	kp 13, kone 104
				185	

Koekuoppa 73:	$\frac{158}{210}$	kp 13, kone 104	Koekuoppa 90:	$\frac{153}{186}$	kp 14, kone 060
	190 (pvk)			171 (pvk)	
74:	$\frac{157}{169}$	- " -	91:	$\frac{143}{176}$	- " -
				170 (pvk)	
75:	$\frac{142}{196}$	- " -	92:	$\frac{161}{181}$	- " -
				170 (pvk)	
76:	$\frac{139}{205}$	kp 14, kone 060	93:	$\frac{148}{206}$	- " -
	191 (pvk)			178 (pvk)	
77:	$\frac{154}{203}$	- " -	94:	$\frac{152}{174}$	- " -
78:	$\frac{167}{177}$	- " -	95:	$\frac{148}{194}$	- " -
				186 (pvk)	
79:	$\frac{169}{185}$	- " -	96:	$\frac{129}{182}$	- " -
	183 (pvk)				
80:	$\frac{157}{193}$	- " -	97:	$\frac{138}{196}$	- " -
	184 (pvk)				
81:	$\frac{146}{193}$	- " -	98:	$\frac{147}{170}$	- " -
82:	$\frac{157}{178}$	kp 14, kone 060	99:	$\frac{157}{170}$	- " -
	167 (pvk)				
83:	$\frac{153}{184}$	- " -	100:	$\frac{154}{199}$	- " -
	167 (pvk)			184 (pvk)	
84:	$\frac{150}{170}$	- " -	101:	$\frac{142}{196}$	kp 14, kone 065
				186 (pvk)	
85:	$\frac{158}{171}$	- " -	102:	$\frac{157}{173}$	- " -
86:	$\frac{127}{200}$	- " -	103:	$\frac{149}{179}$	- " -
	189 (pvk)				
87:	$\frac{125}{189}$	- " -	104:	$\frac{143}{208}$	- " -
				193 (pvk)	
88:	$\frac{151}{206}$	- " -	105:	$\frac{146}{207}$	- " -
	198 (pvk)			194 (pvk)	
89:	$\frac{146}{179}$	- " -	106:	$\frac{158}{207}$	- " -
	179 (pvk)			194 (pvk)	

Koekuoppa 107: <u>158</u> kp 14, kone 065	Koekuoppa 118: <u>140</u> kp 14, kone ₃ 084
195	206
185 (pvk)	
108: <u>148</u> - " -	119: <u>131</u> - " -
192	214
184 (pvk)	
109: <u>164</u> - " -	120: <u>162</u> - " -
206	218
200 (pvk)	
110: <u>145</u> - " -	121: <u>152</u> - " -
220	203
217 (pvk)	
111: <u>155</u> - " -	122: <u>124</u> kp 15, kone 160
212	170
193 (pvk)	
112: <u>146</u> - " -	123: <u>176</u> - " -
211	241
193 (pvk)	239 (pvk)
113: <u>176</u> kp 14, kone ₃ 084	124: <u>160</u> - " -
214	220
	192 (pvk)
114: <u>154</u> - " -	125: <u>117</u> - " -
218	170
216 (pvk)	
115: <u>170</u> - " -	126: <u>173</u> - " -
227	207
223 (pvk)	190 (pvk)
116: <u>179</u> kp 14, kone ₄ 106	127: <u>156</u> - " -
242	214
243 (pvk)	190 (pvk)
117: <u>155</u> - " -	128: <u>164</u> - " -
232	200
	189 (pvk)

SUOMUSSALMI HUUTOHIETA
Helena Taskinen 1985

Maisemakuva Huutohiedasta. Kuvattu kaakosta.

SUOMUSSALMI HUUTOHIETA
HELENA TASKINEN 1985

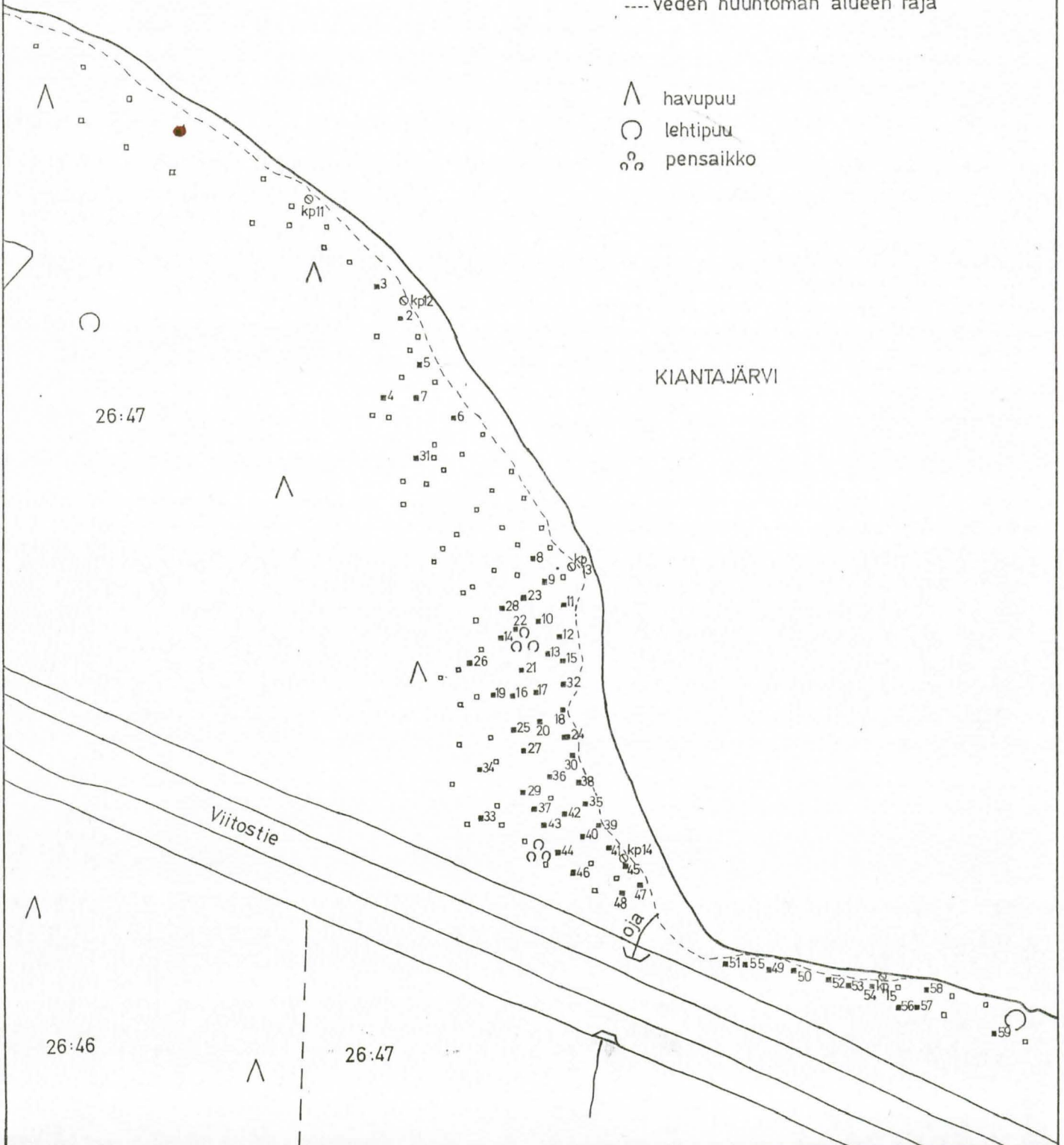
YLEISKARTTA MK 1:4000 — 10m
PIIRT. PÄIVI KONTIO EI MITTAKAAVASSA

Karttapohjana käytetty Suomussalmen kunnan
kaavakarttaa mk 1:2000 v:lta 1968
26:47 tilan rekisterinnumero
26:46 tilan rekisterinnumero

- kp 10 =?, kone₁176, kone₂080
- kp 11 =?, kone 166
- kp 12 =?, kone 174
- kp 13 =?, kone 104
- kp 14 =?, kone 060
- kp 15 =?, kone 160
- koekuoppa, josta löytöjä (KM 23055)
- löydötön koekuoppa
- veden huuhtoman alueen raja

Karttapohjoinen

- △ havupuu
- lehtipuu
- pensaikko

SUOMUSSALMI HUUTOHIETA
HELENA TASKINEN 1985

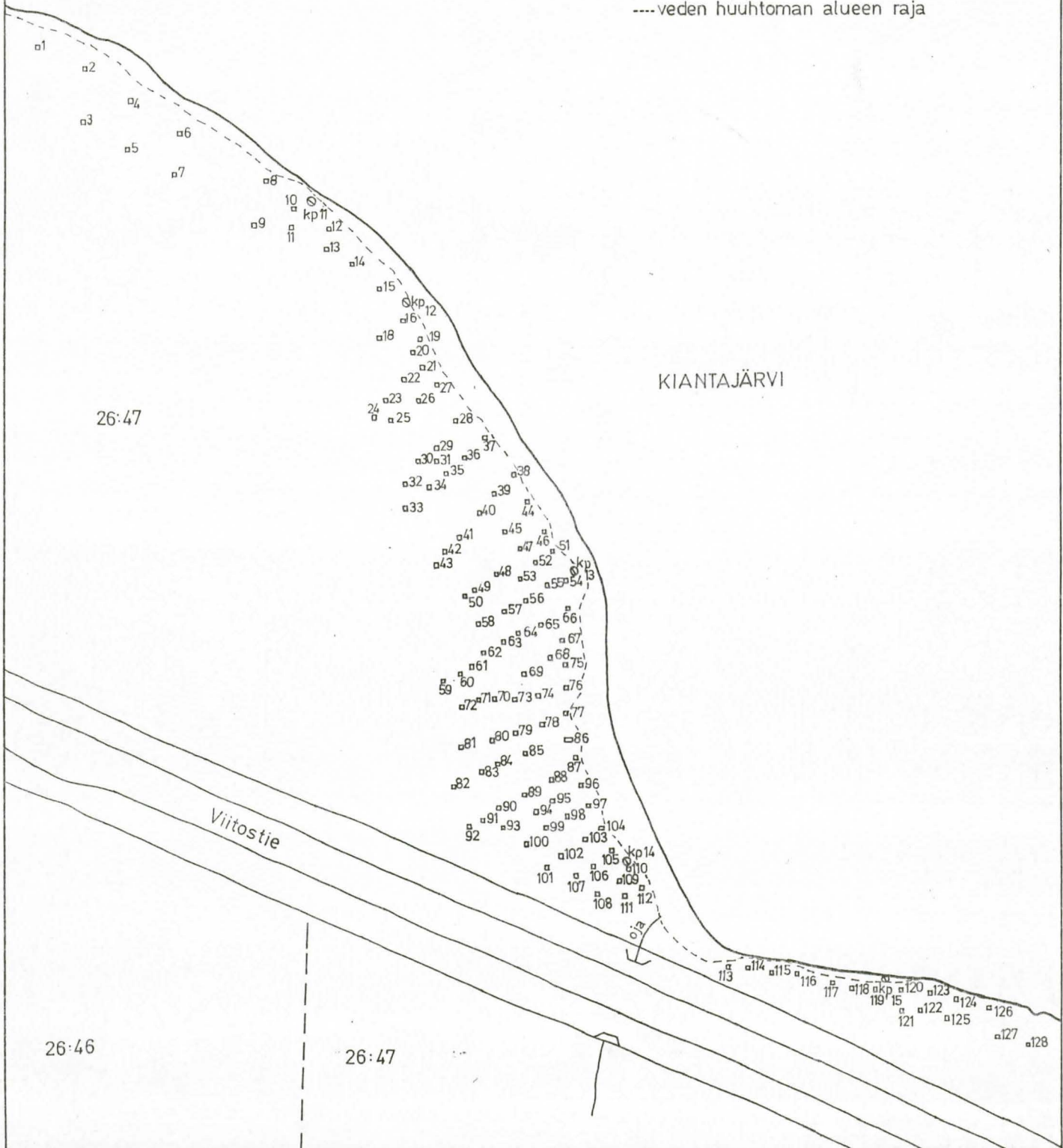
VAAITUSKARTTA MK 1:4000 — 10m
PIIRT. PÄIVI KONTIO *EI MITTAKAAVASSA*

Karttapohjana käytetty Suomussalmen kunnan
kaavakarttaa mk 1:2000 v:lta 1968
26:47 tilan rekisterinumero
26:46 tilan rekisterinumero

- kp10=?, kone,176, kone₂080
- kp11=?, kone 166
- kp12=?, kone 174
- kp13=?, kone 104
- kp14=?, kone 060
- kp15=?, kone 160
- 1 numeroitu koekuoppa
(ks. vaaitusluettelo)
- veden huuhtoman alueen raja

Karttapohjoinen

SUOMUSSALMI HUUTOHIETA
HELENA TASKINEN 1985

YLEISKARTTA MK 1:1000 — 10m
PIIRT. PÄIVI KONTIO

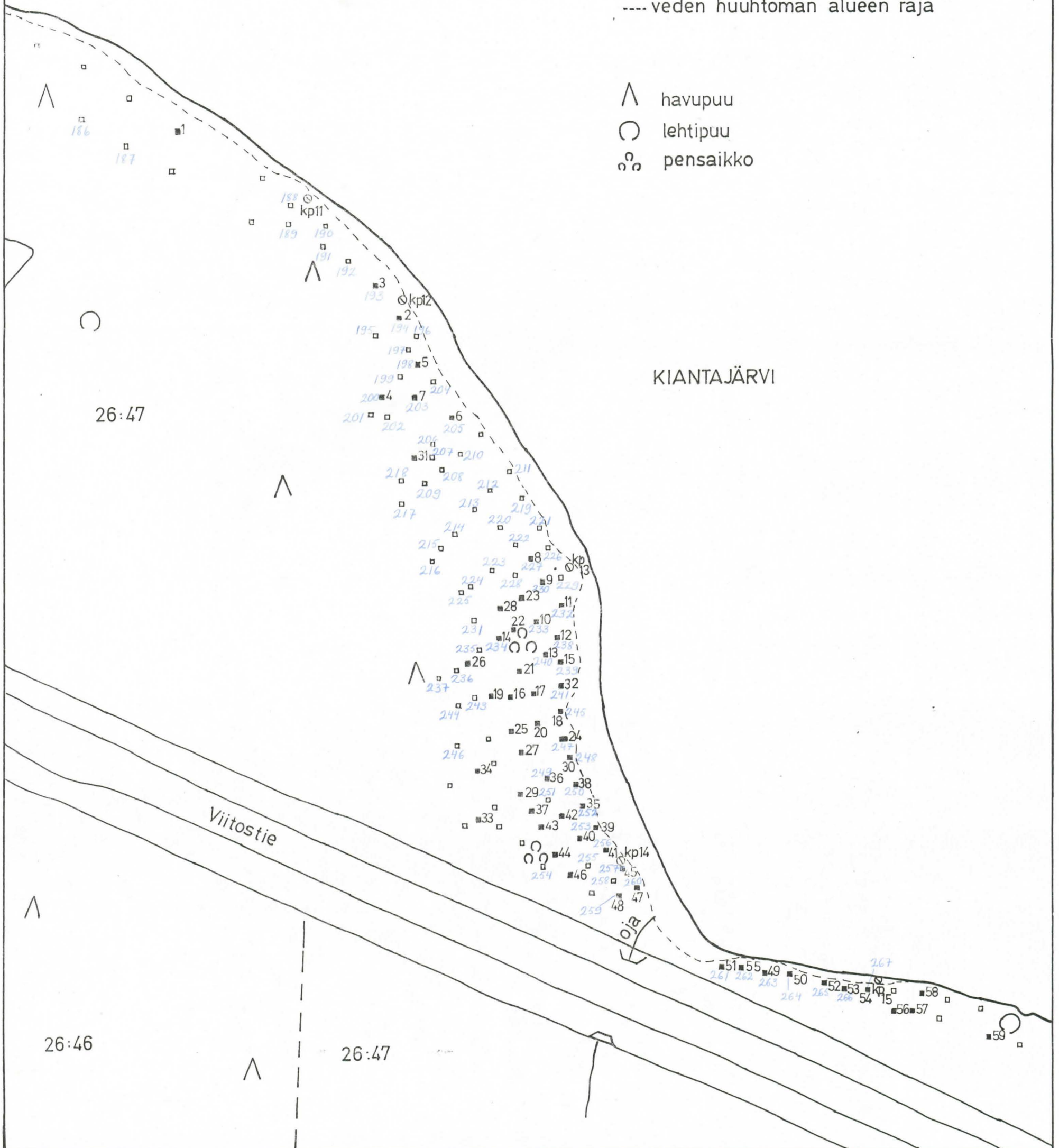
Karttapohjana käytetty Suomussalmen kunnan
kaavakarttaa mk 1:2000 v:lta 1968
26:47 tilan rekisterinumero
26:46 tilan rekisterinumero

- kp 10 =?, kone₁176, kone₂080
- kp 11 =?, kone 166
- kp 12 =?, kone 174
- kp 13 =?, kone 104
- kp 14 =?, kone 060
- kp 15 =?, kone 160

Karttapohjoinen

- koekuoppa, josta löytöjä (KM 23055)
- löydötön koekuoppa
- veden huuhtoman alueen raja

- △ havupuu
- lehtipuu
- pensaikko

KOPIO YLEISKARTASTA
 VIIVOTETULLA ALUEELLA
 HAVAITTU KULTTUURIMÄÄRÄ

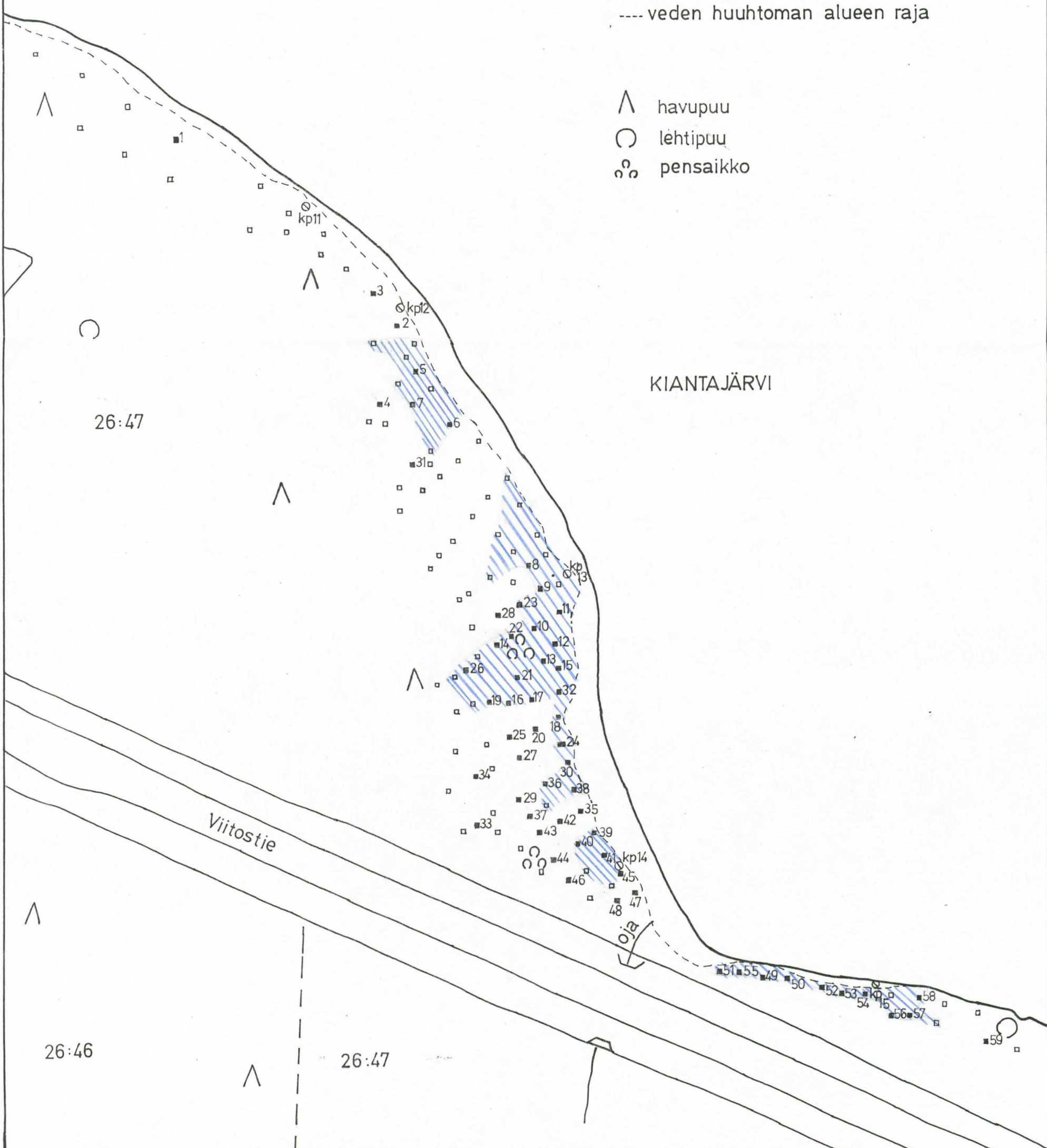
SUOMUSSALMI HUUTOHIETA
 HELENA TASKINEN 1985

YLEISKARTTA MK 1:1000 — 10m
 PIIRT. PÄIVI KONTIO

Karttapohjana käytetty Suomussalmen kunnan
 kaavakarttaa mk 1:2000 v:lta 1968
 26:47 tilan rekisterinumero
 26:46 tilan rekisterinumero

- kp 10 =?, kone₁176, kone₂080
- kp 11 =?, kone 166
- kp 12 =?, kone 174
- kp 13 =?, kone 104
- kp 14 =?, kone 060
- kp 15 =?, kone 160
- koekuoppa, josta löytöjä (KM 23055)
- löydötön koekuoppa
- veden huuhtoman alueen raja

- △ havupuu
- lehtipuu
- pensaikko

SUOMUSSALMI HUUTOHIETA

Helena Taskinen 1985

Esihistoriallisen asuinpaikan

fosforianalyysi

Analysointi: Tuija Jantunen

Selostus ja kartta: Jukka Moisanen

FOSFORIANALYYSI

uutos: näyte 5 g \leq 0,5 mm

sitr.happo 2 % 50 ml

analyysi: uutosta 10 ml

ammoniummolybd. keh. 10 ml

natr. sulf. 1 ml; hydrokinoni 1 ml

deionisoitua vettä 78 ml

suodatin 585

vert. 400 conc.adj. 260

abs. 1.543

200 - 202

600 - 573

800 - 752

Fosfaattinäytteen

numero	arvo
186	073
187	046
188	104
189	032
190	352
191	047
192	071
193	040
194	057
195	063
196	488
197	077
198	093
199	098 vert. 400
200	133 conc.adj. 261
201	114 abs. 1.534
202	141 200 - 196
203	187 600 - 563
204	114 800 - 702
205	044
206	082
207	100

Fosfaattinäytteen

numero	arvo
208	078
209	144
210	074
211	177
212	056
213	108
214	114
215	042
216	079
217	108
218	112
219	182
220	094
221	263
222	084
223	092
224	145
225	134
226	039
227	262
228	097
229	003

Fosfaattinäytteen		Fosfaattinäytteen	
numero	arvo	numero	arvo
230	301	251	286
231	136	252	003
232	562	253	013
233	059	254	027
234	041	255	017
235	180	256	017
236	175	257	002
237	077	258	026
238	670	259	028
239	091	260	000
240	009	261	018
241	265	262	292
242	081	263	057
243	162	264	535
244	201	265	586
245	003	266	203
246	125	267	105
247	775		
248	017		
<hr/>			
249	017	vert.	400
250	013	abs.	1.535
		conc.adj.	261
			200 - 194
			600 - 586
			800 - 734

SUOMUSSALMI HUUTOHIETA

ASUINPAIKKA: MAHDOLLINEN

Fosfaattiarvot ovat pääosin hyvin matalia (mediaani 92 mgP/kg).

Rantaan hahmottuu kuitenkin varsin selvä anomalia-alue, jonka rajamaan puolella on rikkonainen (kosteikko?, alaosassa on liian pitkät näytteenottopisteiden välit).

Fosfaattikarttaan on huomioitu 53 kpl 81:stä alueelta otetusta näytteestä. Näytteiden välit on pyritty saamaan yhtenäisesti n. 10 metriksi. Tätä lähempänä toisiaan sijainneita näytteitä on karsittu.

Selostus J. Moisanen, konsultoitu P. Schulzia ja M. Laventoa.

SUOMUSSALMI HUUTOHIETA
HELENA TASKINEN 1985

FOSFAATTIKARTTA MK 1:1000 — 10m
PIIRT. JUKKA MOISANEN

Karttapohjana käytetty Suomussalmen kunnan
kaavakarttaa mk 1:2000 v:lta 1968.
Ks. myös yleiskartta s. 11.

Karttapohjoinen

- + näytteenottopiste $x < 125$ mgP/kg
- näytteenottopiste $x \geq 125$ mgP/kg
- näytteenottopiste $x \geq 184$ mgP/kg
- ▨ asuinpaikan aiheuttaman fosfaattianomaisen alueen raja
- veden syövyttämän alueen raja
- ∧ havupuu
- lehtipuu
- ⊖ pensaikko

Keskimääräinen fosfaattianomian suuruus +64,7%
Näytteiden lukumäärä 53 kpl (81:stä analysoidusta)
Vaihteluväli 002 - 685 mgP/kg
Mediaani 092 mgP/kg
Luottamusväli $059 \leq \bar{x} \leq 125$ mgP/kg

